

VU Research Portal

Een tante op de boot naar Haria

Steijlen, G.I.J.

2018

document license

Other

[Link to publication in VU Research Portal](#)

citation for published version (APA)

Steijlen, G. I. J. (null). (2018). Een tante op de boot naar Haria., Moluks Historisch Museum.

General rights

Copyright and moral rights for the publications made accessible in the public portal are retained by the authors and/or other copyright owners and it is a condition of accessing publications that users recognise and abide by the legal requirements associated with these rights.

- Users may download and print one copy of any publication from the public portal for the purpose of private study or research.
- You may not further distribute the material or use it for any profit-making activity or commercial gain
- You may freely distribute the URL identifying the publication in the public portal ?

Take down policy

If you believe that this document breaches copyright please contact us providing details, and we will remove access to the work immediately and investigate your claim.

E-mail address:

vuresearchportal.ub@vu.nl

Een tante op de boot naar Haria

Column van Fridus Steijlen

Deze maand staat de tentoonstelling Mahina in VoxPop in Amsterdam. Een ode aan Molukse vrouwen, verbeeld met indringende fotoportretten. Het indringende van de portretten zit onder andere in de autonomie en de kracht die de vrouwen uitstralen. Als ik de foto's zie moet ik steeds denken aan de eerste keer dat ik de Molukken bezocht. Dat was in 1986. We gingen in Porto op Saparua op bezoek bij familie van vrienden uit Nederland.

Passagiers op boot tussen Ambon en Haria, 1995 (MHM/coll. Netwerk Molukkers Noord- en Zuid-Holland)

Een oom bracht ons naar Tulehu om daar de boot naar Haria te nemen. Aan boord zaten mensen die terugkwamen van de markt in Ambon en op weg waren naar huis. Op het dek zat een tante met een rood geblokte sarong en witte kebaya. Haar mand met gekochte waren lag voor haar. Vlak voor het vertrek kwam iemand van de rederij kaartjes controleren. Ook aan die tante vroeg hij of zij een kaartje voor Haria had en of hij dat mocht zien. “Waarom”, vroeg ze, “waar denk je dat ik heen ga? Deze boot gaat toch gewoon naar Haria, daar moet ik heen dus mijn kaartje is ook voor Haria. Deze boot gaat toch nergens anders heen?”, beëindigde ze haar antwoord en ging vervolgens verder met het gesprek met haar buurvrouw. De controleur was volstrekt overbluft: de boot ging inderdaad alleen naar Haria. Daar was geen speld tussen te krijgen, het enige dat hij kon doen was doorgaan met zijn controle van andere passagiers. De omstanders grinnikten. Natuurlijk had iedereen in de gaten dat de tante geen kaartje had en zich ‘naar Saparua blufte’.

Even later in Porto werden wij naar het huis van de oom gebracht waar wij zouden slapen. Hij was er niet en zou worden gewaarschuwd. Toen hij binnenkwam, liep hij gelijk door naar de keuken naar zijn echtgenote. Hij was erg geschrokken van de mededeling dat er een Nederlands gezin in zijn huis zat te wachten: Wat moest hij doen, spraken ze wel Indonesisch? Zijn vrouw vermaande hem en stuurde hem weer de kamer in om zijn gasten welkom te heten. Zij was niet bang geweest toen wij haar huis binnenkwamen en had snel door dat wij gewoon in het Indonesisch konden communiceren.

Tijdens die reis, maar ook later, viel het mij steeds op dat vrouwen een centrale kracht in de Molukse gezinnen, maar ook breder in de samenleving vormden. Zij deden veel werk in de *dusun* (de tuin), in het huishouden en zorgden dat alles op rolletjes liep. Vaak zonder dat je het in de gaten had. De bijdragen voor ons verblijf gaven we daarom ook stevast aan de tantes omdat we wisten dat het dan ook ten goede van het gezin zou komen en niet opging aan bijvoorbeeld *sopi* of andere gezellige dingen.

Het beeld dat ik van Molukse vrouwen tijdens mijn reizen op de Molukken had gekregen, is dat van sterke vrouwen die een cruciale rol spelen in het draaiende houden van gezinnen, maar ook van de gemeenschap. Zonder dat ze echt worden gezien. Dat zag ik ook in Nederland regelmatig bevestigd. En dat waren niet alleen de Molukse tantes, ook tantes uit andere delen van Indonesië die met Molukse KNIL-militairen waren getrouwd. Zo vertelde een vriend van mij over de tijd dat hij samen met zijn vader met de Leasa-groep in het woonoord Schattenberg een bezettingsactie had uitgevoerd. Niet iedereen in het woonoord was het daarmee eens, wat leidde tot aanvaringen tussen de Leasa-groep en anderen in het woonoord.

Tijdens de bezettingsactie waren ze ook verstoken van allerlei voorzieningen. Toch hadden zij altijd te eten. Lange tijd vroeg hij zich af hoe dat kon. Tot hij erachter kwam dat zijn moeder daar steeds voor had gezorgd. Zij kwam niet oorspronkelijk van de Molukken, maar was net als die tantes op de Molukken een onmisbare en vaak ongeziene schakel.

Gewoon doen wat je moet doen. En geen malle praatjes. Dat lijkt me het motto dat de kracht van Molukse vrouwen het beste uitdrukt. Anders gezegd: 'Als je op een boot naar Haria zit dan heb je toch een kaartje voor Haria, anders zou je wel op een andere boot zitten.' Met die kracht gaven Molukse vrouwen hun gemeenschap de veerkracht om in Nederland een bestaan op te bouwen. Die constatering is mijn ode aan de Molukse vrouw.